

[Aase Olesen]

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 27 stemte for, 89 imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 27 stemte for, 90 imod.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes, idet 26 stemte for, 91 imod.

Ændringsforslag nr. 4 betragtedes som
bortfaldet efter forkastelsen af ændringsfor-
slag nr. 1.

§ 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 betragtedes som
bortfaldet efter forkastelsen af ændringsfor-
slag nr. 2.

§ 2 med den foretagne ændring
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behand-
ling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Enggaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler medlem af folketinget Arne Melchior (CD), at han ønsker at tage følgende lovforslag tilbage:

Forslag til lov om vikarbureauer. [Af Arne Melchior (CD) m. fl.]
(Lovforslag nr. L 181).

Medlemmer af folketinget Brøndsted (V), Grethe Fenger Møller (KF) og Voigt (FP) har meddelt mig, at de ønsker at optage dette lovforslag.

Der er foretaget ændring i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudvalget (25/5 81):

Udtræder: Dræbye (RV)

Ny stedf.: Lone Dybkjær (RV).

I skrivelse af d.d. har justitsministeren meddelt, at han i henhold til forretningsordens § 19, stk. 4, ønsker at give tinget en skriftlig

Redegørelse om narkosituationen.

(Redegørelse nr. X).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftlig redegørelse:

Justitsministerens redegørelse af 25. maj 1981 til folketinget om narkosituationen

(Redegørelse nr. X).

Justitsministeren (Ole Espersen):

I. Nuværende situation.

1. Generelt.

Vi har her i landet gennem de seneste årtier haft et narkotikamisbrug og en heraf følgende kriminalitet, som siden slutningen af 1960'erne er vokset til et meget betydeligt omfang.

Regeringen erkendte allerede på et tidligt tidspunkt, at problemerne i relation til narkotikamisbruget og den dermed forbundne kriminalitet var så mangeartede og så vanskelige at løse, at et bredt spektrum af virkemidler nødvendigvis måtte tages i brug. Ligesom inden for kriminalitetsbekæmpelsen i almindelighed måtte narkotikamisbruget imødegås ved en række samordnede foranstaltninger af oplysende, social, behandlingsmæssig, politimæssig og kriminalforsorgsmæssig karakter, ligesom justeringer af straffelovgivningen var nødvendige. Med henblik på koordinering af indsatsen hos de implicerede myndigheder på statsligt, amtskommunalt og primærkommunalt plan oprettede den daværende regering i 1969 regeringens

[Justitsministeren]

kontaktudvalg vedrørende ungdomsnarkomanien (nu kontaktudvalget vedrørende alkohol- og narkotikaspørgsmål). I udvalget, der omfatter sagkundskab fra det lægelige og behandlingsmæssige område og fra justitsvæsenet, søges det offentliges indsats mod narkotikamisbruget koordineret. En samordning af indsatsen mod dette alvorlige samfundsmæssige og menneskelige problem er efter min opfattelse fortsat en klar nødvendighed, fordi ingen enkeltstående sektor inden for det offentlige har mulighed for på egen hånd at sikre en forsvarlig løsning.

Jeg har fundet det nødvendigt straks indledningsvis at understrege narkotikabekæmpelsens komplekse karakter, men jeg vil i det følgende koncentrere mig om de retfølgende myndigheders opgaver og pligter på området. Dette sker ikke for at underkende den meget store betydning af den indsats, som må ydes af andre myndigheder og institutioner, men må ses som en praktisk afgrænsning af emnet i relation til mit ansvarsområde som justitsminister.

Der foreligger ikke noget landsdækkende statistisk materiale til fuldstændig belysning af narkotikamisbrugets nuværende omfang eller udviklingstendenserne for misbruget. Indenrigsministeren har imidlertid i de seneste år til folketingets socialudvalg afgivet årlige vurderinger om karakteren og omfanget af narkotikamisbruget baseret på besvarelser fra bl. a. amtskommunerne, Københavns og Frederiksberg kommuner, kontaktudvalget, socialministeriet samt justitsministeriet. Idet jeg i det hele kan henvise til disse meget udførlige vurderinger af problemernes omfang, vil jeg i denne sammenhæng begrænse mig til kort at nævne, at narkotikamisbruget i slutningen af 1960'erne og i begyndelsen af 1970'erne tog et betydeligt opsving. Forbruget af euforiserende stoffer var også dengang sammensat af forskellige midler, men således at cannabis indtog den dominerende rolle. Fra midten af 1970'erne var der en tendens til, at stofmisbrugernes antal faldt eller i hvert tilfælde stagnerede, og først i slutningen af 1970'erne og i begyndelsen af 1980'erne er det opfattelsen, at stofmisbrugernes antal igen er under stigning. I den nævnte tidsperiode er der endvidere konstateret en stigning i anvendelsen af farligere stoffer som f. eks. heroin og i den seneste tid kokain.

Sammenfattende må man i dag vurdere omfanget af ulovlig anvendelse af euroriserende stoffer og den hermed forbundne følgekriminalitet som så alarmerende, at det efter min opfattelse er tvingende nødvendigt, at det offentliges indsats bliver forstærket. Om behovet for udvidede ressourcer i denne forbindelse henviser jeg til afsnittet vedrørende de planlagte nye initiativer nedenfor.

2. *Situationen inden for kriminalforsorgen.*

Kriminalforsorgen har to hovedopgaver i forbindelse med løsningen af de problemer, som narkomaner og narkotika i anstalterne giver anledning til. Dels *en sikkerhedsmæssig opgave* bestående i at undgå, at narkotikaen indsmugles og forhandles i anstalterne. Dels *en behandlingsmæssig opgave* gående ud på at hjælpe narkomanerne ud af stofmisbrug.

Siden slutningen af 1970'erne har der været stigende vanskeligheder med hensyn til løsningen af disse opgaver. Dels har der i voksende omfang fundet indsmugling af og handel med narkotika sted, navnlig i de lukkede anstalter. Dels har der været stigende vanskeligheder med hensyn til at etablere og gennemføre hensigtsmæssige behandlingsplaner for narkomanerne. Navnlig har der i forbindelse med løsladelsen vist sig vanskeligheder med at placere narkomanerne i et almindeligt behandlingssystem.

Årsagerne til de stigende problemer må i det væsentlige søges i, at narkomanerne er blevet ældre og hårdere belastede end tidligere. Også de anvendte stoffer er blevet hårde-

På denne baggrund har man i kriminalforsorgen på grundlag af indstillinger fra forskellige arbejdsgrupper iværksat en række foranstaltninger samt udarbejdet forskellige yderligere forslag til bekæmpelse af de stigende narkotikaproblemer. Jeg skal senere omtale disse foranstaltninger og forslag nærmere.

3. *Situationen inden for politiet.*

Med hensyn til udviklingen i kriminaliteten og specielt narkotikakriminaliteten kan jeg fra rigspolitechefens årsberetninger oplyse følgende om antallet af lovovertrædelser, der er anmeldt eller på anden måde kommet til politiets kundskab.

[Justitsministeren]

	Straffelov i alt (ca.)	Straffelovens § 191 (grov narkotikakriminalitet)	Lov om euforiserende stoffer
1970	260.000	i alt 5.000	
1975	290.500	364	3.600
1976	276.500	309	5.000
1977	307.500	290	4.900
1978	340.500	583	4.100
1979	355.000	1.128	4.000
1980	407.000	1.266	3.500

Som en yderligere indikator for udviklingen i narkotikamisbruget og -kriminaliteten kan nævnes antallet af registrerede dødsfald, som skyldes overforbrug af euforiserende stoffer:

1960	1972	1975	1978	1979	1980
13	54	61	87	125	ca. 165

Når talen er om udviklingen i narkotikakriminaliteten, må endvidere nævnes den betydelige følgekriminalitet, f. eks. røverier og anden berigelseskriminalitet og strafbare overtrædelser af skatte- og afgiftslovgivningen (bagmandskriminalitet). Der foreligger ikke statistiske oplysninger til belysning af omfanget af denne følgekriminalitet. Erfarne politichefer har dog givet udtryk for, at stigningen i antallet af f. eks. røverier og indbrud i private hjem har klar sammenhæng med væksten i narkotikaproblemerne.

Politiet og anklagemyndigheden har fra slutningen af 1960'erne prioriteret indsatsen mod narkotikakriminaliteten højt.

Det retlige hovedgrundlag for indsatsen har været straffelovens § 191 (grov narkotikakriminalitet) og lov om euforiserende stoffer sammenholdt med rigsadvokatens cirkulære af 15. juli 1969. Kort beskrevet skal politiet og anklagemyndigheden forfølge alle lovovertrædelser på området, men således, at efterforskningen og retsforfølgningen koncentrerer sig om overtrædelser, som består i indførsel, fremstilling, forarbejdning og salg af euforiserende stoffer.

I organisatorisk henseende har indsatsen mod narkotikakriminaliteten ikke afvejet fra den kendte opbygning af politiet og anklagemyndigheden. Den større narkotikakriminali-

tet vil imidlertid typisk strække sig over flere politikredse og opklaringen kræve anvendelse af betydelige – både mandskabsmæssige og materielle – ressourcer. Der er derfor behov for et tæt samarbejde mellem politikredse, ligesom der ofte er behov for assistance fra de større politiafdelinger, som kan yde bistand til større efterforskninger, nemlig Københavns politi i hovedstadsområdet og rigspolitichefens rejseafdeling i resten af landet.

Den politimæssige efterforskning af den grove narkotikakriminalitet varetages af kriminalpolitiet, medens de politimæssige skridt, som kan være nødvendige med henblik på ordenshåndhævelsen på gader og andre offentlige steder, typisk varetages af ordenspolitiet (i København den såkaldte uropatrolje).

Som anført foran er der op gennem 1970'erne foretaget en øget indsats mod narkotikakriminaliteten. Det er dog ikke muligt eksakt at oplyse, hvor mange polititjenestemænd der er afsat specielt til denne arbejdsopgave, idet arbejdet typisk – både for kriminal- og ordenspolitiet – indgår som en del af de øvrige arbejdsopgaver. Til illustration af forøgelsen af indsatsen mod narkotikakriminaliteten kan det nævnes, at antallet af kriminalpolititjenestemænd i Københavns politis afdeling N (narkotika) siden 1975 til i dag er steget fra 46 til 72 mand, og at antallet af polititjenestemænd i uropatroljen i Københavns politikreds er steget fra 35 mand til 49 mand. I rigspolitichefens rejseafdeling er der ansat ca. 50 mand, som i dag anvender omkring ¼ af arbejdstiden på behandling af narkotikasager. I 1975 anvendtes kun omkring ½ af rejseafdelingens arbejdsindsats i dette øjemed. Generelt er der i politikredse – og særligt i de store kredse – op gennem 1970'erne afsat stadig større personaleressourcer til bekæmpelse af narkotikakriminaliteten.

II. Planlagte nye initiativer inden for justitsvæsenets område.

1. Indledning.

Som allerede fremhævet i det foregående må en effektiv bekæmpelse af narkotikamisbruget forudsætte en høj grad af koordinering af indsatsen hos de myndigheder, som er impliceret. Som et enkelt eksempel på be-

[Justitsministeren]

tydningen af et tæt samvirke mellem de ansvarlige instanser kan nævnes nødvendigheden af en samordning af den behandling m.v., som finder sted af stofmisbrugere i kriminalforsorgens regie, og de foranstaltninger, som foretages af andre myndigheder. Jeg må derfor generelt lægge meget stor vægt på, at der sker en effektiv indsats mod narkotikamisbruget fra de sociale og andre ansvarlige myndigheders side, således at justitsvæsenets instanser kan videreføre og udbygge samarbejdet med de myndigheder m.v., som har et ansvar på dette område.

2. Initiativer inden for kriminalforsorgen.

Som nævnt har kriminalforsorgen udarbejdet en række forslag til bekæmpelse af de stigende narkotikaproblemer i fængslerne. Hovedsigtet hermed er dels at forbedre kontrolmulighederne med henblik på at forhindre indsmugling af og handel med stoffer, dels at intensivere behandlingen af narkomanerne. Der er tilstræbt en indbyrdes balance mellem kontrolforanstaltningerne og behandlingsforanstaltningerne. Det må endvidere fremhæves, at det er en afgørende forudsætning for en behandlingsmæssig indsats, at der skabes mulighed for at følge behandlingen op efter løsladelsen. Jeg sigter herved såvel til kriminalforsorgen i frihed som – navnlig – de kommunale behandlingsinstitutioner m.v. Problemerne er endvidere blevet belyst på et seminar, som justitsministeriet har afholdt i april 1981 med deltagelse af repræsentanter for kriminalforsorgen, politiet og anklagemyndigheden, andre eksperter samt politikere.

Visse af forslagene er gennemført. Der er således ved nye cirkulærer, der trådte i kraft den 1. februar 1981, tilvejebragt hjemmel til at gennemføre forskellige kontrolforanstaltninger: Visitation af besøgende ydre beklædning, forbud mod hjemsendelse af penge og forskellige mere værdifulde effekter samt udvidet adgang til visitation af de indsatte. Formålet hermed har været at begrænse risikoen for indsmugling af og handel med narkotika i anstalterne og arresthusene.

De øvrige forslag omfatter navnlig indretning af mindre belægningsafdelinger i fængslerne, etablering af særafdelinger for narkomaner i lukkede anstalter, forbedring af fritids- og behandlingstilbud til narkomanerne

og i forbindelse hermed en større personale-tæthed. Disse forslag kan ikke gennemføres, uden at der tilføres kriminalforsorgen flere økonomiske og personalemæssige ressourcer.

I de store lukkede anstalter hænger narkotikaproblemerne som nævnt bl. a. sammen med, at narkomanerne er hårdere belastede end tidligere. Hertil kommer, at narkomanernes relative andel af belægget i de senere år har været stigende, i visse tilfælde helt oppe omkring 40 pct. af belægget.

En række af belægsafdelingerne i anstalterne er meget store, i visse fængsler med plads til op til ca. 40 indsatte. Da der i sådanne afdelinger kun er 2–3 fængselsbetjente m.v. til tjeneste ad gangen, er det i praksis vanskeligt for personalet at skaffe sig overblik over og i fornødent omfang at føre kontrol med de indsattes aktiviteter, når de indsatte i fritiden deltager i det almindelige fællesskab på afdelingerne.

På denne baggrund vil justitsministeriet stille forslag om de nødvendige bevillinger med henblik på, at belægningsafdelingerne i en række anstalter ved bygningsmæssige ændringer opdeles i mindre afdelinger. Herved vil personalet i højere grad have mulighed for at påvirke de indsatte i positiv retning.

Hovedparten af de narkotikadømte fordeles mellem afsoningsanstalterne m.v. efter samme retningslinjer som andre lovovertrædere. Den stigende tilgang af hårde narkomaner har medført en betydelig koncentration af sådanne dømte i de lukkede fængsler. Dette har betydet, at man ikke i praksis har kunnet overholde det såkaldte fortyndingsprincip, hvorefter antallet af narkomaner ikke bør udgøre mere end 15–20 pct. af det samlede belæg. Formålet med det nævnte princip er at skabe fængselsmiljøer, hvor narkomanerne er i mindretal og derfor vanskeligt kan påvirke miljøet væsentligt samtidig med, at de selv udsættes for påvirkning fra et flertal af medindsatte, der ikke er narkomaner. Fortyndingsprincippet modvirker således risikoen for, at de indsatte narkomaner fastholdes i et stofmisbrug. Hensigten bag dette princip kan ikke realiseres med den øgede koncentration af narkomaner i de lukkede anstalter. Som allerede nævnt bestod i 1980 knap 40 pct. af de lukkede anstalters belæg af narkomaner.

På denne baggrund blev en af belægningsafdelingerne i det lukkede statsfængsel i

[Justitsministeren]

Vridsløselille i foråret 1980 på forsøgsbasis indrettet som særafdeling for narkomaner. I denne særafdeling er en betydelig del af narkomanerne i fængslet koncentreret, herunder navnlig de hårdest belastede, hvorved man har kunnet opretholde fortyndingsprincippet i den øvrige del af anstalten. På grundlag af erfaringerne med denne forsøgsordning vil justitsministeriet stille forslag om de nødvendige bevillinger til at indrette tilsvarende særafdelinger for de indsatte i andre lukkede fængsler.

Principielt bør de narkomaner, der anbringes i disse særlige afdelinger, have samme tilbud med hensyn til arbejde, undervisning, fritidsaktiviteter m.v. som indsatte, anbragt i de almindelige afdelinger. Behandlingsarbejdet over for narkomanerne i disse afdelinger bør endvidere have en meget intensiv karakter, især med hensyn til psykiatrisk bistand m.v., tilrettelæggelsen og udnyttelsen af de indsattes fritid m.v. Sammenfattende kan det således siges, at ulemperne ved at være anbragt på disse særlige afdelinger søges kompenseret på forskellig måde, herunder ikke mindst ved hjælp af den intensive behandling, som forudsættes tilbudt de narkomaner, der anbringes dér. Dette forudsætter en styrkelse af de personalemæssige ressourcer, som der ligeledes vil blive søgt bevilling til.

Beskæftigelse, herunder undervisnings- og fritidsaktiviteter, er meget væsentlige elementer i kriminalforsorgens arbejde over for de indsatte og i høj grad bestemmende for frihedsberøvelsens indhold. En meget væsentlig del af narkomanerne i kriminalforsorgens anstalter har imidlertid kun sporadisk tilknytning til almindelige arbejdspladser uden for kriminalforsorgen, og det er vanskeligt at indpasse narkomanerne i den almindelige fangebeskæftigelse. Justitsministeriet vil nedlægge et udvalg, bl. a. med den opgave at tilvejebringe mere relevante beskæftigelsestilbud til narkomaner.

Ud over disse foranstaltninger, som står umiddelbart foran gennemførelse, foreligger der fra en arbejdsgruppe indstillinger om en række *yderligere* initiativer for imødegåelse af narkotikaproblemerne. Der stilles således forslag om en yderligere udbygning af behandlingen af narkomaner. Hovedelementet i behandlingen bør være nær kontakt med personalet i små grupper samt arbejds- og undervisningstilbud for at modvirke den psy-

kiske rastløshed, der følger af mangelen på narkotiske stoffer. Formålet hermed er at bryde den pågældendes forankring i stofkulturen og støtte en normalisering. Arbejdsgruppen stiller endvidere forslag om en ændret, mere nuanceret holdning med hensyn til anvendelse af metadon som led i behandlingen, herunder oprettelse af særlige meta-donbehandlingsklinikker.

Endelig foreslår arbejdsgruppen, at kriminalforsorgen på grund af den manglende mulighed for efter løsladelse at placere en relativt stor gruppe af kriminalforsorgens narkomaner i det amtskommunale og kommunale behandlingssystem etablerer egne behandlingsmuligheder, herunder institutioner.

Jeg vil overveje disse forslag, men er naturligvis opmærksom på, at visse af forslagene, navnlig med hensyn til etablering af nye særlige institutioner, vil kræve betydelige ressourcer.

Bestemmelsen i straffelovens § 49, stk. 2, giver mulighed for at overføre dømte fra fængslerne til fortsat strafudståelse i institutioner uden for kriminalforsorgen, hvis det findes hensigtsmæssigt på grund af domfældtes alder, helbredstilstand eller andre særlige omstændigheder. Justitsministeriet er opmærksom på de muligheder, som denne bestemmelse skaber for at udsluse nogle narkomaner fra fængslerne til institutioner, som behandlingsmæssigt er mere egnede. Det er hensigten at søge bestemmelsen anvendt i videre omfang, naturligvis med de fornødne forbehold over for de retssikkerhedsmæssige aspekter, ligesom man må have for øje, at anvendelse af institutioner uden for kriminalforsorgen kan udløse behov for yderligere ressourcer.

Hvad angår behandlingen af de indsatte bemærkes endelig, at de indsattes organisatoriske muligheder for at øve indflydelse på egne forhold er en faktor, der kan modvirke den passivitet, som frihedsberøvelsen ofte medfører, ligesom den kan forbedre informationen mellem personalet og de indsatte. På denne baggrund arbejder man med planer for at udbygge de indsattes muligheder for at øve indflydelse på egne forhold, herunder navnlig mulighederne for på afgrænsede områder at give de indsatte mere reel indflydelse, f. eks. med hensyn til dispositioner over

[Justitsministeren]

mindre bevillinger til fritidsaktiviteter og lignende.

Enkelte problemområder overvejes fortsat i kriminalforsorgen. Den tidligere nævnte arbejdsgruppe vil i slutningen af maj afgive en indstilling om bl. a. samarbejdet mellem kriminalforsorgen og de amtskommunale og kommunale behandlingssystemer, principper for metadonbehandlingen samt spørgsmålet vedrørende anbringelse af notoriske forhandlere i et særligt arresthus.

Det er oplyst over for mig, at der i indstillingen vil blive givet udtryk for den grundopfattelse, at kriminalforsorgen også i fremtiden i videst muligt omfang bør anvende behandlingsmulighederne i samfundet i øvrigt, og at disse bør udbygges med en række behandlingstilbud, som særligt tager sigte på stofmisbrugernes specielle behov. På denne baggrund redegøres der i indstillingen for en række forudsætninger, der må antages at skulle opfyldes i forbindelse med udbygning af samarbejdet mellem kriminalforsorgen og de kommunale og amtskommunale behandlingssystemer.

På grundlag af erfaringerne fra et studiebesøg i Holland stiller udvalget forslag om muligheder for tildeling og udlevering af metadon inden for kriminalforsorgen.

Endelig anføres det i indstillingen, at narkotikaproblemerne i fængslerne ikke bør løses ved at udskille forhandlere af narkotika til særlige afsoningsanstalter eller lignende. Man finder, at problemerne med hensyn til forhandling formentlig kan formindskes, såfremt kriminalforsorgen i højere grad udnytter bestående muligheder for flytninger i og mellem anstalterne. I de groveste tilfælde foreslår man spredt anbringelse af forhandlere i arresthuse over hele landet med en til to i hvert arresthus, hvilket vil give mulighed for en mere effektiv kontrol med de pågældende.

Indstillingen vil nu blive behandlet meget hurtigt i direktoratet for kriminalforsorgen.

Jeg kan endelig oplyse, at direktoratet for kriminalforsorgen vil støtte en forskningsmæssig undersøgelse af, hvorvidt der skabes nye narkomaner under strafafsoningen. Der arbejdes for tiden med udformning af et forskningsprojekt.

3. Initiativer inden for politiet.

Det er justitsministeriets sammenfattende vurdering, at narkotikamisbruget og -kriminaliteten har fået et sådant omfang, at det af såvel retssikkerhedsmæssige som af menneskelige grunde er tvingende nødvendigt, at også den politimæssige indsats på dette område hurtigt bliver forstærket.

Jeg har allerede for nogen tid siden iværksat undersøgelser af, hvorledes den nævnte målsætning kan bringes til praktisk udførelse. Justitsministeriet har i den anledning haft en række forhandlinger med repræsentanter for politiet og anklagemyndigheden, ligesom politiets problemer blev drøftet på det tidligere nævnte seminar.

Jeg er nået til den konklusion, at det ikke med de bestående personalemæssige ressourcer i politiet er muligt at overføre mere personale til en øget indsats mod narkotikakriminaliteten. På denne baggrund agter justitsministeriet at søge bevillinger til en såvel personalemæssig som udstyrmæssig styrkelse af politiet. Som begrundelse herfor skal jeg navnlig pege på følgende.

Som bekendt har den samlede egentlige politistyrke i de senere år udgjort omkring 8.700 mand, medens antallet af disponible tjenestetimer har udvist en direkte faldende tendens, fra 1973 til 1979 således fra ca. 16,4 mill. til ca. 16,1 mill. timer årlig. Det nævnte fald skyldes de ændrede arbejdstids- og ferieregler.

Disse tal for politistyrken og antallet af disponible tjenestetimer skal sammenholdes med det stadig stigende sagsantal i politiet. Blot som illustration heraf kan jeg henvise til udviklingen i antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser, som er nævnt foran. På så godt som alle andre arbejdsområder er der i den samme periode også sket en stigning i sagsmængden.

Endelig er det min vurdering, at der i politiet efter de gennemgribende rationaliseringer af arbejdet op gennem 1970'erne i dag generelt består en effektiv og smidig arbejdstilrettelæggelse.

På denne baggrund vil der blive søgt bevilling til ansættelse af yderligere 54 politibetjente over perioden 1981-82. Endvidere vil der blive søgt bevilling til udvidelse af andre personalegrupper i politiet og om en udstyrmæssig styrkelse af politiet.

Rigspolitichefen har oplyst, at man - under den forudsætning, at ordenspolitiet styr-

[Justitsministeren]

kes som ovenfor skitseret – allerede i løbet af sommeren 1981 vil søge at overføre et antal velkvalificerede ordenspolititjenestemænd til kriminalpolitiet med henblik på straks at intensivere indsatsen mod narkotikakriminaliteten. Det er foreløbig hensigten at styrke kriminalpolitiet i de største politikredse samt i rigspolitechefens rejseafdeling, idet man på den måde efter justitsministeriets og politiets opfattelse får det største udbytte af de øgede ressourcer.

På baggrund af drøftelser med politiets ledelse mener jeg derimod ikke, at der efter de hidtil foreliggende erfaringer er behov for at ændre principperne for politiets organisatoriske opbygning for at opnå den tilsigtede øgede effektivitet. Men det er naturligvis en forudsætning, at det nødvendige samarbejde over kredsgrænserne sikres. Med henblik på at udbygge dette samarbejde vil der i samtlige politikredse blive udpeget en bestemt kontaktperson, til hvem personale fra andre kredse kan rette henvendelse vedrørende narkotikakriminalitet. Jeg kan endvidere oplyse, at rigspolitechefens landsdækkende narkotikaregister bliver styrket, også med henblik på at sætte registret i stand til at medvirke mere aktivt i efterforskningen.

Endelig har politiets ledelse og personaleorganisationer givet udtryk for, at man vil have opmærksomheden henvendt på, at der i forbindelse med uddannelse, personaleflytninger m.v. tages hensyn til at sikre de enkelte politikredse den nødvendige sagkundskab.

Afslutningsvis vil jeg for så vidt angår politiets område gerne nævne personalets deltagelse i det oplysende skole- og ungdomsarbejde. Det er efter min opfattelse af meget stor betydning, at kyndige polititjenestemænd deltager i dette arbejde, gerne i stigen omfang. Jeg vil i denne sammenhæng pege på de muligheder for samarbejde med skole- og socialvæsenet, som er igangsat og inspireret af Det kriminalpræventive Råd, og jeg er bekendt med, at rådet netop for tiden arbejder med nyt undervisningsmateriale m.v. til brug på dette område.

Ved den personalemæssige og udstyrsmæssige styrkelse, som vil blive foreslået, vil politiet være betydelig bedre rustet til kampen mod narkotikakriminaliteten, og det gælder alle former for narkotikakriminalitet. Men den væsentligste indsats må fortsat efter min mening være indsatsen mod forhandlere, im-

portører m.v. af de farligste stoffer, således som det har fundet udtryk i rigsadvokatens cirkulære fra 1969.

4. Overvejelser om ændret lovgivning.

Straffebestemmelserne om narkotikaforbrydelser findes dels i loven om euforiserende stoffer, dels i straffelovens § 191. Bestemmelsen i straffelovens § 191 tager sigte på de grove narkotikaforbrydelser. Straffen, der i almindelighed er fængsel indtil 6 år, kan stige til fængsel i 10 år, hvis overdragelsen angår en betydelig mængde særlig farligt eller skadeligt stof, eller hvor handlingen i øvrigt har haft en særlig farlig karakter.

I debatten vedrørende straffelovens § 191 har der bl. a. været rejst spørgsmål om, hvorvidt bestemmelsen indholdsmæssigt dækker de tilfælde, hvor forhandlingen har haft en særlig hensynsløs karakter.

Af forarbejderne til den gældende bestemmelse fremgår bl. a., at strafferammen på 10 års fængsel bør kunne anvendes, hvis handlingen har haft en særlig farlig karakter, hvilket f. eks. kan være tilfældet ved salg af mindre kvantum farlige stoffer med henblik på oparbejdelse af et marked.

På denne baggrund må bestemmelsen antages at have de tilfælde for øje, hvor udbudet af farlige stoffer er rettet til en særlig sårbar kreds. Straffelovens § 191 imødekommer derfor efter min vurdering i sin nuværende udformning de hensyn, der ligger bag et hensynsløshedskriterium.

Det gældende strafmaksimum på fængsel i 10 år er resultatet af en lovrevision, der fandt sted i 1975. Baggrunden for lovændringen var i væsentlig grad et ønske om, at alle de nordiske lande havde ensartede strafferammer og strafmaksima på dette område.

Jeg er bekendt med, at der i Norge er fremsat lovforslag om at forhøje dette strafmaksimum til 15 år, således at den nordiske retsenhed ikke længere vil være til stede. Jeg er også bekendt med, at man i Sverige overvejer at forhøje minimumsstraffen for grove narkotikaforbrydelser til fængsel i 2 år i stedet for som nu fængsel i 1 år. Derimod overvejer man ikke i Sverige at forhøje strafmaksimum på 10 år.

Herhjemme har vi set enkelte eksempler på domme på 8–9 års fængsel, ligesom en enkelt dom har været på 10 års fængsel. Når

[Justitsministeren]

der er tale om de grovere narkotikaforbrydelser, forekommer det relativt oftere end ved andre forbrydelser, at hele straffeskalaen anvendes.

Dette kan dog nok ikke i sig selv begrunde en forhøjelse, medmindre man i tillæg hertil kan hævde, at en højere strafferamme også vil have en generalpræventiv effekt af en vis betydning.

I den forbindelse er det imidlertid vigtigt at gøre sig klart, at domme på 8-10 års fængsel er meget langvarige og strenge straffe. Efter min opfattelse er der derfor næppe grund til at antage, at en forlængelse af straffene med 1 eller 2 års fængsel vil have nogen større præventiv betydning. Jeg tror derfor ikke, at en forhøjelse af det gældende strafmaksimum vil få nogen større betydning for løsningen af de problemer, vi står over for.

Af større praktisk betydning vil det måske kunne blive at indføre regler om straf for den, som modtager andel i udbytte, som er opnået ved overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer. En sådan regel vil formentlig kunne forbedre mulighederne for at ramme nogle af bagmændene inden for narkotikahandelen. Justitsministeriet overvejer derfor for tiden udformningen af en sådan »hæleribestemmelse«.

5. Afsluttende bemærkninger.

Det er min forventning, at den samlede virkning af de foranstaltninger inden for ju-

stitsvæsenets område, som er beskrevet i det foregående, vil medvirke til en forbedring af situationen på narkotikaområdet, herunder ikke mindst en mere effektiv hjælp til de personer, som i dag er forfaldne til stofmisbrug og en mere effektiv indsats fra politiet mod narkotikakriminaliteten. Det er mig imidlertid magtpåliggende på ny at fremhæve, at narkotikaproblemerne kun vil kunne løses i deres helhed, såfremt der ydes en samordnet indsats af alle organer, som har et ansvar på dette område, herunder både statslige organer uden for justitsvæsenets område og kommunale instanser. Det er derfor mit håb, at styrkelsen af justitsvæsenets indsats ikke kommer til at stå alene, men vil blive modsvaret af en effektivisering af arbejdet mod narkotikamisbruget også på andre områder, hvor en forbedring af indsatsen er nødvendig.

Første næstformand (Enggaard):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, tirsdag den 26. maj 1981, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen oplæede dagsorden.

Mødet hævet kl. 18.35
